

Programmering og Problemløsning, 2019

Højereordens Funktioner

Martin Elsman

Datalogisk Institut
Københavns Universitet
DIKU

19. & 21. November, 2019

1 Højereordens Funktioner

- Funktionsbegrebet
- Funktioner der tager funktioner som argument
- Funktioner der returnerer funktioner
- Funktioner som/i datastrukturer
- Funktionelle billeder

Højereordens Funktioner

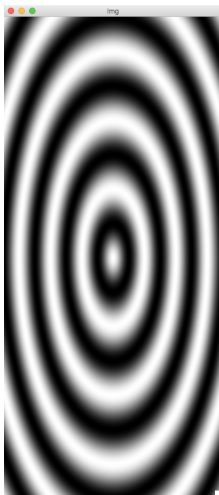
Emner for i dag:

1 Brug af højereordens funktioner:

- Funktionsbegrebet genbesøgt.
(closures)
- Funktioner der tager funktioner som argument.
(listeoperationer, generisk sortering, ...)
- Funktioner der returnerer funktioner.
(funktionssammensætning, currying, uncurrying)
- Funktioner som/i datastrukturer.
(afbildninger, pull arrays, funktionelle billeder, ...)

2 Funktionelle Billeder.

Vi skal se hvordan vi ved at forstå et billede som en **funktion fra punkter i planen til farver** kan definere (og tegne) en lang række interessante billeder.

Closures

På køretid er en funktion repræsenteret ved en såkaldt *closure* der, abstrakt set, indeholder tre dele:

- 1 En definition af de *formelle parametre* til funktionen (læs: variabelnavne).
- 2 En *omgivelse* der indeholder værdier for de variable der ikke er formelle parametre til funktionen.
- 3 Kode for *kroppen* af funktionen.

Eksempel F# funktion defineret med **let**:

```
let a = 5+3  
let f x = x + a
```

På køretid er funktionen f repræsenteret som

$$f \mapsto (x, \{a \mapsto 8\}, x + a)$$

Bemærk:

- Med denne repræsentation kan funktionen benyttes også fra steder i programmet hvor a ikke er kendt (f.eks. i et eksternt bibliotek).

Anonyme Funktioner

Den samme kode kunne skrives ved brug af en *anonym* funktion:

```
let a = 5+3  
let f = (fun x -> x + a)
```

Repræsentation:

$$f \mapsto (x, \{a \mapsto 8\}, x + a)$$

Bemærk:

- Der er ingen forskel på repræsentationen af de to definitioner af f .
- Anonyme funktioner benyttes ofte når en funktion umiddelbart skal gives til en anden funktion som argument, når vi umiddelbart skal gemme en funktion i en datastruktur, eller når vi umiddelbart skal returnere funktionen fra en anden funktion.

Funktioner der tager funktionsargumenter

Vi har tidligere set eksempler på funktioner der tager funktioner som parametre.

Eksempel: **List** modulet

```
val map      : ('a -> 'b) -> 'a list -> 'b list
val fold     : ('b -> 'a -> 'b) -> 'b -> 'a list -> 'b
val filter   : ('a -> bool) -> 'a list -> 'a list
```

Det kan ofte være hensigtsmæssigt selv at konstruere funktioner der er parametriske over andre funktioner.

Et oplagt eksempel er sortering:

- Sammenligningsbaserede sorteringsrutiner afhænger normalt blot af en funktion, der definerer en total ordning på elementerne i mængden. Funktionen kunne passende være en “mindre-end” funktion ($<$) med type $'a \rightarrow 'a \rightarrow \text{bool}$:

- 1 $\forall x. x \not< x$ (irreflexivity)
- 2 $\forall x, y. x < y \Rightarrow y \not< x$ (asymmetry)
- 3 $\forall x, y, z. x < y \wedge y < z \Rightarrow x < z$ (transitivity)
- 4 $\forall x, y. x < y \vee y < x \vee y = x$ (totality)

Generisk Selection Sort

```

let rec sel [lt] m ys =                                // select smallest
  function [] -> (m,ys)                                  // of (m::ys)
    | x::xs -> if [lt] x m then
                  sel [lt] x (m::ys) xs
                else sel [lt] m (x::ys) xs

let rec ssort ([lt]: 'a->'a->bool) : 'a list -> 'a list =
  function [] -> []
    | x::xs ->
      let (m,xs) = sel [lt] x [] xs
      in m :: ssort [lt] xs

```

Brug af funktionen ssort:

```

> ssort (>) ["Dog"; "Apple"; "Horse"; "Monkey"];;
val it : string list = ["Monkey"; "Horse"; "Dog"; "Apple"]

```

Funktioner der returnerer funktioner

Det er ofte anvendeligt at kunne skrive funktioner der selv returnerer funktioner.

Eksempel: Funktionssammensætning

```
// compose f g = f ∘ g
let compose (f: 'a->'b) (g: 'c->'a) : 'c->'b =
    fun x -> f(g x)
```

Denne funktion er direkte tilgængelig i F# som infix-funktionen <<:

```
> ((fun x->x+1) << (fun x->x*2)) 5;;
val it : int = 11
```

Bemærk:

- Funktionssammensætning ($f \ll g$) i F# svarer til matematisk funktionssammensætning, som i $f \circ g$, hvor $(f \circ g)(x) = f(g(x))$.
- Omvendt funktionssammensætning er i F# defineret ved $f \gg g = g \ll f$.

Funktionssammensætning versus Piping

Pipe-operatorer

```
val |> : 'a -> ('a->'b) -> 'b    //  $x \mid\!> g = g\ x$   
val <| : ('a->'b) -> 'a -> 'b    //  $g \mid\!< x = g\ x$ 
```

Funktionssammensætning

```
val >> : ('a->'b) -> ('b->'c) -> ('a->'c)  
        //  $(g \gg f)x = f(g\ x)$   
  
val << : ('a->'b) -> ('c->'a) -> ('c->'b)  
        //  $(f \ll g)x = f(g\ x) = (f \circ g)(x)$ 
```

Bemærk: Piping virker på værdier, hvor funktionssammensætning benyttes til at definere nye funktioner på baggrund af andre funktioner.

Currying

Currying henviser til følgende indsigt:

- 1 En funktion $f: 'a * 'b \rightarrow 'c$ der tager et par som argument kan omskrives til en funktion $g: 'a \rightarrow 'b \rightarrow 'c$ der tager to argumenter.
- 2 En funktion $g: 'a \rightarrow 'b \rightarrow 'c$ der tager to argumenter kan omskrives til en funktion $f: 'a * 'b \rightarrow 'c$ der tager et par som argument (purity antaget).

Omskrivningerne kan realiseres med følgende to funktioner:

```
let curry (f: 'a * 'b -> 'c) : 'a -> 'b -> 'c =  
  fun a -> fun b -> f(a,b)
```

```
let uncurry (f: 'a -> 'b -> 'c) : 'a * 'b -> 'c =  
  fun (a,b) -> f a b
```

Eksempel:

```
> List.map (uncurry (+)) [(2,5);(8,1);(7,6)];;  
val it : int list = [7; 9; 13]
```

Delvist anvendte funktioner

Det kan ofte være anvendeligt at anvende en funktion delvist for derved at skabe en ny funktion der passer i en sammenhæng.

Eksempel – pretty printing med “point-free” notation:

```
let rec padl n s = if String.length s > n then s
                  else padl (n-1) (" " + s)
let pp n = String.concat "\n"
           << List.map (String.concat " ")
                 << List.map (padl n << string))
do printfn "%s" (pp 3 [[1;2;5];[12;3;25];[7;32;1]])
```

Kørsel:

```
1    2    5    // (<<)   : ('a->'b) -> ('c->'a) -> ('c->'b)
12   3    25   // padl    : int -> string -> string
7    32   1    // concat  : string -> string list -> string
           // map       : ('a -> 'b) -> 'a list -> 'b list
           // string    : int -> string
```

Funktioner som objekter i datastrukturer

Funktioner (dvs. closures) kan gemmes i datastrukturer:

```
let rec loop i : (int->int) list =  
  if i < 0 then []  
  else (fun x -> i * x) :: loop (i-1)    // i is caught here!  
  
let fs = loop 200  
let xs = List.map (fun f -> f 3) fs
```

Resultatet af kaldet `loop 200`:

$[(x, \{i \mapsto 200\}, i * x); (x, \{i \mapsto 199\}, i * x); \dots; (x, \{i \mapsto 0\}, i * x)]$

Indholdet af `xs`:

$[600; 597; \dots; 0]$

Eksempler på funktioner brugt i datastrukturer

Funktioner kan tit med fordel blive brugt som/i datastrukturer.

Eksempler:

- Endelige afbildninger (lookup tables).

```
type 'a m = string -> 'a option
val lookup : 'a m -> string -> 'a option
val empty : unit -> 'a m
val insert : string -> 'a -> 'a m -> 'a m
```

- Pull arrays (arrays der ikke nødvendigvis materialiseres i lageret)

```
type 'a parray = int * (int -> 'a)
val iota : int -> int parray           // [0; 1; ... ; n-1]
val map : ('a -> 'b) -> 'a parray -> 'b parray
...
```

- Uendelige (dovne strømme af værdier).
- Funktionelle billeder (som vi skal se senere).

Endelige afbildninger

```
type 'a m = string -> 'a option
let empty () : 'a m =
  fun _ -> None
let insert s v (m:'a m) : 'a m =
  fun x -> if x = s then Some v else m x
let lookup (m:'a m) s : 'a option =
  m s
```

Brug af funktionerne:

```
> let m = insert "b" 8 (insert "a" 5 (empty()));;
val m : int m
> lookup m "c";;
val it : int option = None
> lookup m "a";;
val it : int option = Some 5
```

Funktionelle Billeder

Funktionelle billeder illustrerer hvordan vi kan forstå et billede som en funktion fra et punkt i planen til, f.eks., en farve:

```
type point = float * float           // Points in the plane
type 'a image = point -> 'a         // Generic image

type frac = float                   // floats in [0;1]
type fcolor = frac*frac*frac*frac  // alpha, red, green, blue

type region = bool image            // region (b/w)
type cimage = fcolor image          // color images
```

Bemærk

- Repræsentationen fortæller ikke for hvilke værdier i planen vi skal forstå billedet.
- Når vi skal “tegne billedet” skal vi derfor vælge intervallet (for x og y) **og** antallet af pixels (vidde og højde) for det resulterende bitmap.

Farver

Vi har brug for hjælpefunktioner til at konvertere farver og til at omregne fra booleans til farver (sort/hvid).

Fra funktionelle farver til systemfarver

```
let toColor ((a,r,g,b):fcolor) : System.Drawing.Color =  
    ImgUtil.fromArgb (int(255.0*a),int(255.0*r),  
                      int(255.0*g),int(255.0*b))  
  
let boolToFColor (b:bool) : fcolor =           // black & white  
    if b then (1.0,0.0,0.0,0.0)  
    else (1.0,1.0,1.0,1.0)  
  
let fracToFColor (f:frac) : fcolor =           // grey-scale  
    (1.0,f,f,f)
```


Tegning af Funktionelle Billeder

Funktionen nedenfor kan benyttes til at omdanne et vilkårligt funktionelt farvebillede til et bitmap som kan vises eller gemmes som en png-fil.

Funktionen benytter sig af funktionalitet i `ImgUtil` biblioteket (`ImgUtil.mk` samt `ImgUtil.setPixel`):

```
let toBitmap (width:float) (img:cimage) w h : bitmap =  
  let bmp = ImgUtil.mk w h  
  for x in [0..w-1] do  
    for y in [0..h-1] do  
      let p_x = width * float (x - w/2) / float w  
      let p_y = width * float (y - h/2) / float h  
      let fc = img (p_x,p_y)    // function call!  
      let c = toColor fc        // convert color  
      in ImgUtil.setPixel c (x,y) bmp  
bmp
```

Tegning af Simple Funktioner

Vi kan let repræsentere en simpel funktion som et funktionelt billede.

```
let (<<>>) : float -> float -> bool =
  fun (x:float) y -> abs(x-y) < 0.05

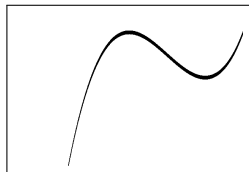
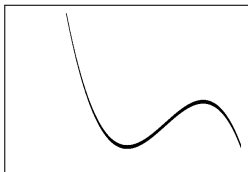
let f : region =
  fun (x,y) -> y <<>> (x*x*x-2.0*x*x+1.5)
let invY (f : 'a image) : 'a image =
  fun (x,y) -> f (x,-y)
```

// $f(x) = x^3 - 2x^2 + 1$

// change y-direction

Generering af PNG:

```
let save600x400 f img = toPngFile f (toBitmap 4.0 img 600 400)
do save600x400 "f.png" (boolToFColor << f)
do save600x400 "finv.png" (invY(boolToFColor << f))
```


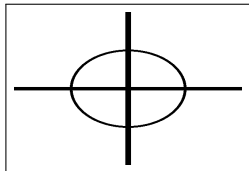
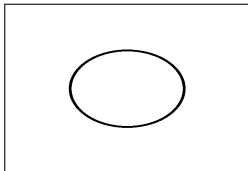
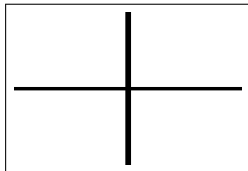
Tegning af Simple Relationer

Vi kan også repræsentere en simpel relation som et funktionelt billede:

```
let circ : region =                                     //  $1 = x^2 + y^2$   
  fun (x,y) -> 1.0 <<>> (x*x + y*y)  
let coord : region =                                   // +  
  fun (x,y) -> x <<>> 0.0 || y <<>> 0.0  
let (<||>) : region -> region -> region =           // combine regions  
  fun r1 r2 -> fun p -> r1 p || r2 p
```

Generering af PNG:

```
do save600x400 "ccirc.png" (boolToFColor << (coord <||> circ))
```

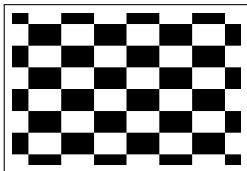

Skakbræt og Ringe

Det er muligt at definere andre relationer såsom et skakbræt eller alternerende ringe:

```
let even x = x % 2 = 0
let floori x = int(floor x)
let checker : region =
  fun (x,y) -> even(floori x + floori y)

let dist0 (x,y) = sqrt(x*x+y*y)
let altRings : region =
  even << floori << dist0
```

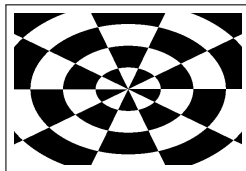
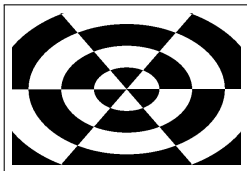

Polære Koordinater

I det polære koordinatsystem bestemmes et punkt p ved afstanden til centrum samt vinklen, i forhold til x-retningen, for linien der gennemgår centrum samt punktet.

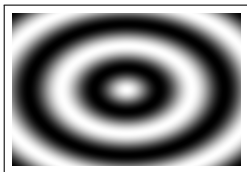
```
type polar_point = float * float
let toPolar ((x,y):point) : polar_point =
  (dist0 (x,y), atan2 y x)

let polarChecker n : region =
  let sc (r,t) = (r, t * float n / pi)
  in checker << sc << toPolar
```


Gråskalabilleder

```
let wavDist : frac image =  
  fun p -> (1.0 + cos (pi * dist0 p)) / 2.0  
  
let save600x400s sz f img =  
  toPngFile f (toBitmap sz img 600 400)  
  
do save600x400s 7.0 "wavDist7.png" (fracToFColor << wavDist)  
do save600x400s 9.0 "wavDist9.png" (fracToFColor << wavDist)
```


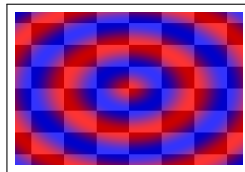
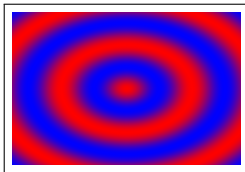
Billedinterpolation og Farver

To farver kan “interpoleres” med vægt $w \in [0; 1]$ som følger:

```
let interpolC w (r1,g1,b1,a1) (r2,g2,b2,a2) : fcolor =  
  let h x1 x2 = w * x1 + (1.0-w)*x2  
  in (h r1 r2, h g1 g2, h b1 b2, h a1 a2)  
let blueI : cimage = fun _ -> (1.0,0.0,0.0,1.0)  
let redI   : cimage = fun _ -> (1.0,1.0,0.0,0.0)
```

Interpolation kan løftes til billeder:

```
let interpolI : frac image -> cimage -> cimage -> cimage =  
  fun w a b p -> interpolC (w p) (a p) (b p)  
let rbRings : cimage = interpolI wavDist redI blueI  
let mystique : cimage =  
  interpolI (fun _ -> 0.2) (boolToFColor<<checker) rbRings
```


Flere Muligheder

Læs mere i

Conal Elliott. Functional Images. Chapter in "The Fun of Programming". Book 2003.
See <http://conal.net/papers/functional-images/>

Brug `ImgUtil.runApp` til at styre parametre på køretid ved brug af tastaturinput.

